

DÉLSOMOGY

Megjelenik Szigetvárott hetenkint egyszer: Vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre . 8 korona. — Félévre . 4 korona.
Negyedévre . 2 korona 50 fill.
— Egyes példány ára 20 fillér. —

Bárvárth Gyula
felelős szerkesztő.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Igmándy-utca 60. szám.

Kéziratot vissza nem adunk.
Nyílt-tér garmond sora 40 fill.

Kossuth halálának évfordulóján.

A köznapi fásultságból ünnepi hangulat ébreszt föl bennünket, újra ünneplő ruhát öltöttünk magunkra, fekete gyászruhát. Gyászolva ünneplünk, zokogva mondjuk, hogy ez a nap ünnep, hogy a magyar ma ünnepelve gyászol. Kegyelet és fájdalom érzése tölti el szívünket, fájó szívvel, zokogva sirva sóhajtjuk, hogy milyen nap van ma, hogy ez a nap emlékünnepe annak, hogy a mi dicső apánk Kossuth Lajos a nagy, a dicső, a felisten kilehelte nagy lelkét.

Sirjatok magyarok, sirjatok. — Ha látom a könnyet fölesillanni szemetekben, ha látom azt alágördülni arcotokon, akkor tudom, hogy ég még bennetek a hazaszeretet tüze, hogy tud lelkesedni a magyar, mert még nem felejtette el hőseit, még érez kegyeletet nagyjai iránt. — Zokogjatok, honfitársaim, peregjen le arcotokról a könny, a

hazaszeretetnek, a Nagy emléke iránt érzett kegyeletnek szent könnye.

Mert az a könnyü melyet ezen a gyásznapon hullattok, erős biztosítéka a magyar szabadság, a magyar függetlenség fönmmaradásának. A míg ezen a napon könny hull a magyar nép szeméből, a míg a magyar szivekben él a kegyelet a nemzet nagy fiának, Kossuth Lajosnak szent emléke iránt, addig a nemzet él, addig ezt a nemzetet nem pusztítja el sem az ellenség fegyvere, sem a belháboru. A mely nép megbecsüli nagyjait, a mely lelkesedni tud, a dicső a nagy tettek iránt, az a nemzet újra fölmutatni tud olyan nagyokat, az a nemzet újra képes megcselenedni azokat a nagy tetteket.

De jaj annak a népnek, a ki megfélekedzik hőseiről, jaj annak a nemzetnek melyet már nem tüzel föl a nagy tettek emléke, nem lelkesít föl a harc, a dicsőség, melyet ősei végeztek, szereztek. Az a nemzet a romlás ujtán halad, annak a nemzetnek okvetlenül el kell pusztulnia.

De te sirsz ma nemzetem. Sirsz zokogsz, mert elszorul a szived, előtör a könnyed, mert zokognod kell, mert valamely belső nagy erő kényszerít rá, mert ma van az a nap a mikor a te bálványképed, ideáloed, a te dicső apád Kossuth Lajos lelke elhagyta földi porhüvelyét. Te sirsz, ezen a napon, a midőn nagy férfiad elvesztésére emlékezel és ezzel a sirással bizonyítod, hogy még életerős tettekre kész, nemzet vagy, hogy még nem léptél a pusztulás, a romlás lépcsőjére és nem is fogsz lépni soha. Az ezer esztendő, melyet ezen a földön töltöttél, ide köt teged nemzetem ezekhez a rögökhöz és az a nép mely ezer évig szabad volt, szabad lesz még ezer évig, szabad lesz az örökkévalóságig.

Sirjatok, magyarok, sirjatok! . . .

És te természet, te is öltsd magadra fekete gyászruhádat, öltözzél fekete felhő-ruhába és könnyezzz sűrű esőkönnyeket ezen a gyásznapon. És azok a könyvek termékenyítsék meg a földet, hogy hadd teremjen dús kalászt

Tavaszi . . . szabadság.

Irta: Boór Lajos.

Legyőzte már a durva zsarnokot,
A vén telet az ifju hős tavasz
S hegy-völgyre ez ép anyi bájrt rakott,
Amennyit zord kézzel letarla az

A zsarnoknak jég-trónja összedőlt,
A hópalást futtában szétszakadt,
Nem állhatá, amely üldözte őt, —
A reálott napsugár-nyilat.

Mögötte ujjongatva lengeti
Zöld zászlaját a győztes ifju hős,
Üdvözetet, hozsannát zeng neki
Minden, mi él ugy gyöngé, mint erős.

Mosolygva néz felé a kis virág
Örömkönyektől harmatos szeme,
Hódolva hajladoz a cserfaág,
Suhogva zeng felé dicséneke.

Együvé olvad ezer madárka dal,
A kis paecirta majd hogy égbe száll,
S a fülemilére hangja rája vall,
Sűrű sötét bokor takarja bár.

Üdvözetet susog, suhog, rivalg
Minden mi él, mi most szabad leve,
Mit foglyul tartá eddig kapzsilag
A zsarnok tél könnyörtelen keze.

Tavaszi, szabadság régi hőse te,
Üdvözetem fogadjad tölem is
Tölem, kibem még meg nem törhetted
Hitet, reményt, csalódás, szenvedés.

Igen, hiszek egy Istent, jót s igazat,
Mindenhatót, bölcsességet kutfejét,
Ki nem feled, bár gyakran elhalaszt
Bünt sújtani s jutalmazni erényt.

Hiszem, hogy ő szabadnak alkotá
S nem szolgaságra képe másait,
És hogy nem is tür zsarnokot soká
E földön már, — bennem szilárd a hit.

Azért küld téged évről-évre el
Hozzánk, te szép tavasz, hogy lelkesíts
S megertesd e föld minden nép'ivel
Hogy a szabadság legfőbb földi kincs.

Jövel tehát te várva-várt tavasz!
Egész valóm rajongva üdvözöl,
Szívemből bár vérrózsákat fakasz,
— Szabadságért meghalni is gyönyör!

Urak 35% takaríthatnak ha **ruhaszükségletüket** kizárólagos

Posztógyári raktárunkból

hol **bel** és **külföldi** férfiszövetekben dús választékot találnak. beszerzik

PÉCS Király-utca 1. LEICHNER és FLEISCHER. A R A D Szabadság-tér 17.

ennek a rajt élő népnek, mely már annyit küzdött, annyit szenvedett, de a mely ki nem merült, el nem fáradt a harcban, melyet szabadságáért vívott, és nem fog elfáradni, nem fog pihenni addig, míg a szabadságát veszély fenyegeti.

Kossuth apánk szelleme fölöttünk lebeg; az megvéd, megoltalmaz minket minden ellenségtől, mely szabadságunkat fenyegeti.

. . . Sirjatok, felhők, sirjatok!

. . . Magyarok, zokogjatok! . . .

Társadalmi szemle.

A háboru.

Távol keleten még most is dörögnek az ágyuk és meleg embervér festi pirosra a sziklás talajt.

Száz és százezer ember tör egymásra vadállati féktetenséggel; a halálra roskadók jajkiáltását és az állat-ember dühödt ordítását átörpíti hozzánk a képzelet, mely szinte elének varázsolja és megrögzíti szemeink előtt az embertömegek irtózatot harcoltát. Elképzeljük az állati mérszárlást és megbor-zadunk.

És mégis, mintha örülnénk annak, hogy így történt; mégis mintha megdobogtatná szíveinket a japán Dávid győzelmeinek hosszú sorozata. Mintha elfelejtenénk, hogy ezer ember fekszik a véres csatasíkon összetörve, megcsontotva csak azért, mert egyik japán, másik orosz. Mintha nem látnók a tenger vért, a fehérítő csontokat, olyan jól eső érzéssel szemléljük a történéseket.

Miért van ez?

Nem mintha azon ős emberi jellemvonás nyilatkoznék meg bennünk, mely szinte önkéntelenül a gyengébbet tünteti ki szimpatiájával.

Nem! A japán semmi tekintetben sem gyöngébb ellenfelénél; de igenis a gőzölgő

embervér és a vibráló halálhörgések nyomán a szabadság gyenge virágát látjuk kinyílni.

Olyan egyszerű és világos ez, hogy alig szorul magyarázatra. Jól tudja mindenki, hogy az utóbbi időben történt nagyarányú fegyverkezések indító oka az orosz terjeszkedni vágyó politikájának köszönhető. A rengeteg orosz birodalom, dacára a szervezetében dúló társadalmi betegségeknek, óriási embertömegével mint valami sötét veszedelem lebeg állandóan az európai államok fölött. Az orosz terjeszkedésre vágyó politikája különösen közelről érintett bennünket, Magyar-Osztrák monarchiát. Misem volt természetesebb tehát; érezvén gyengeségünket, igyekeztünk más fenyegetett államokkal szövetséget kötni.

Az orosz látván az ellene irányult comp-lottot, érdekei megvédelmezése céljából igyekezett más állam barátságát megnyerni. Így jött létre aztán a hármasság és kettes szövetség. Ez a két szövetség aztán féltékeny szemmel tekintett egymás működésére. Ha egyik 5-6 hajóval fejlesztette tengeri erejét, vagy emelte szárazföldi ereje létszámát, a másik rögtön rádúplázott. És így ment ez a vetélkedés évtizedeken át a népek rovására.

Mi sem természetesebb tehát, minthogy ha az orosz birodalom megszegyenülten, megveretten kerül ki a harcából, nem is kell hozzá nagy optimizmus elgondolni, hogy az eddigi államrend ellen harcoló tényezőknek sikerül az alkotmányt kivívniok.

Oroszország az utóbbi harcban megveretve elveszti harcikédvét és az alkotmány sáncába bejutott tömeg nem engedi ily kétes vállalatokba belevinni az országot. Tehát így a mumus megszűnővén mumusnak lenni, Európa a fenyegető veszedelem alul felszabadul és haderejét lassankint redukálni fogja, a teljes leszerelés felé.

Tehát csak hadd dörögjön az ágyu keleten, az égő falvak piros fénye hadd csapjon az ég felé; az ágyudörgés az eljövendő világéke zenéje, a piros lángoló fény-özön a dicső jövő hajnalpirja lesz . . .

H I R E K.

Rövid történet.

A zene szól a tánc terembe'
Táncra kap férfi és leány . . .
Egy férjes nő s egy merész férfi
Tánczólnak egymás oldalán.

A női vállak üde hamva,
Oly ést bontóan ingerel,
A merész férfi oda hajlik.
S a vállra egy csókot lehel.

Két férfi áll az erdő szélén
Kezökben megvillan a csó,
Két durranás és a kiontott
Vértől piros lesz a mező.

Egy csók miatt a férj megölve,
S a bünös büntetlen mehet,
Özvegygé tett egy ifju asszonyt,
S apátlanná két gyermeket!

— **Adomány a tűzoltóknak.** Lovag turyoni *Biedermann* Ottó mozsgói nagybirtokos az e hó 7-én tartott tűzoltók táncestélye költségeinek részbeni fedezésére 10 koronát küldött, melyért ez uton is köszönetet mond az egyesület.

— **Községi számadások.** A képviselő-testület legutóbbi közgyűlésén tárgyalta az 1904 évi számadásokat s azokat mind teljesen rendben levőknek találta. Ime a közvagyon számadása: Bevétel 70748 kor. 46 fillér. Kiadás: 64804 kor. 17 fillér. Felemlítésre méltó, hogy ezen számadás 5904 kor. 29 fillér. készpénz maradvánnyal zárul, mi az előjáróság lelkiismeretes gazdálkodásáról és kezeléséről tanuskodik.

— **Az áll. elemi népiskolához** készítettő butorokra nézve az árlejtést megtartották — s az eredmény valószínű az lesz, hogy helybeli iparosok fogják a munkát megkapni. És ez így van jól!

Néprajzi kincseink gyűjtése.

Irta: Sági János.

A Balatoni Múzeum néprajzi osztályának öre.

A néprajzi muzeumokat a kulturizm-zetek legkiválóbb kincseik közé sorozzák. Azokban tükröződik vissza a népek nemzeti életének sajátossága. Az összehordott tárgyak megvilágító sugarakat lövelnek a nemzetek messze multjára, a társadalmi élet alakulására, a nép életföltételeinek menetére és fejlődésére.

A néprajzi tudomány újabb keletű. Nálunk Magyarországon a nagy általánosság nem sokat törődik vele. *Hermann* Ottón s a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztályának buzgó tisztviselőin kívül lelkes ügy-szeretettel áthatott hivatottsággal, más alig kultiválja a néprajzi tudományt. A nagy közönséget, sőt még a falvaknak, a néprajzi sajátosságok eme fészkeinek tanítóit, papjait, gazdatiszti osztályát teljesen hidegen hagyja a néprajzi tudomány fejlődésének ügye. Szinte nem is esoda. Az etnográfia népszerűsítéséről gondoskodás alig történt.

Pedig nagy súlyt kellene helyoznünk a

hires magyar pásztorművészet alkotásainak összegyűjtésére is.

A magyar pásztor az isten szabad ege alatt, a ráérő idejét faragással tölti, a mivel nagy művészetet fejt ki.

Ha pásztort látunk a városban, a heti piacon, a vásáron, a legelőn, az erdőszélben, kérdezzük meg, van-e nála faragás? A legtöbbjénél van, mert ha maga nem farag is, ajándékba kap a jó faragó barátjától, komájától.

A pásztor zsebjében ott van a „tükrös“, a „tükröfa“, meg a gyufatartó, szép tulipán, rózsa, nefelejts, krizantemum, és stilizált levél diszkekkel. Egyik-másikon valóságos zsványtragédiák vannak. Seta Pistát, avagy Savanyu Józsit elfogják a csendőrök, a másikon pedig Milfart meg a pajtása lövi föbe a pandurt. Vannak azután vigabb jelenetek is: a betyár mulat a szeretőjével. A rajzok a népies ábrázoló művészet lebilincselő kedves termékei. Sokszor hasonlítanak az újabb feltárt évezredes festmények, vésetek naivan ábrázolt alakjaihoz.

Nézzük meg a pásztor tarisznyájának belsejét. Azt látjuk, hogy a pásztor késének nyelét kos-szarvból faragta ki, és fölékesi-

tette képzelő erejének szép termékeivel. Megpillantjuk a sőtartóját is. A szarvasmarha szarvából hosszabb karikát fűrészelt le. Ennek fenekét készít, tetőt tesz rá, s az egészet dusan kidiszíti. Megfigyeljük, hogy minden tárgyán más és más díszek vannak, ritkán ismét, mert minden virágmotívumát, minden alakját a pillanat képzelete szüli. Számos tárgyára bevési a díszeket, s a mélyedéseket színes spanyol-viaszokkal önti be, a mikor igazolja harmonikus színerzekét.

Nézzük meg a kanász baltáját, a juhász birkafogó kampós-botját, a csordás karikását. Azt látjuk, hogy mindegyiket elhalmozta díszítéseivel. A balta nyelén ékos virágok díszelnek, a bot kampóján sárkány- és más állatfejek üzik el az egyhanguságot, a karikás nyelébe faragott, alakos mélyedésekben színöntés fénylik, míg az egyéb helyeket a pásztor művészi becsvágya kifaragta, rézzel beverte.

Nézzünk be minden pásztorlakásba. Itt is sok faragást látunk, azokkal a szép nyugodt díszítésekkel. A konyhában szembeötlik a tulipánozott mángórlófa és a mosósulyok. A padlásról hozzák a rokkaszék díszített szarát, a fölékesített áspát. Ha a szobába

— **Lopás az erdőben,** *Patkó István* és neje bécsi lakosok a község közbirtokosságának erdejéből 80 kor. értékű élőfát kivágtak és ellopták. Jáger György és Kovács János szintén ottani lakosok pedig alaposan gyanúsítanak azzal, hogy tudva azt miként a fa lopott, mindazonáltal annak egyrészt, mely szőlőkarónak lett feldolgozva, — megvették. Mindnyájukat feljelentették a bíróságnál.

— **Márczius 15-ének ünneplése.** A mint már előre is jeleztük, városunk polgársága a nap magasztosságához méltóan ünnepelte meg márczius 15-ét, a nemzeti újjászületés nagy napját. Több középületen és magán házakon ott lobogott a trikolor. De így van ez jól, ezen a napon ünneplünk egy szívvel lélekkel, egy érzéssel mindannyian. A nálunk lefolyt márczius 15-iki ünnepségről röviden a következőkben számolunk be: Megtartották az ünnepségeket az iskolák is, melyeken a nemzeti lobogó ékeskedett. Különösen a polgári iskolában szépen folyt le az ünnepség, melyen szónoklatok és szavalatok hangzottak el. A társas körök közül:

— *A Szigetvári olvasó egyesület* f. hó 14-én ünnepelte meg 1848 márczius 15-ikének évfordulóját. Bankettet rendezett ez alkalomból, melyen 150—160 főnyi közönség vett részt. Az ünnepi beszédet *Óhvang* Károly aljegyző tartotta, utána *Farkas* Gyula tb. főszolgabíró és *Dr. Szabó* István elnök szözlottak nagy hatással. — A társas vacsorát táncz követte.

A Polgári kaszinóban sajnos, a tagok bizony csekély számban jelentek meg, ami fölött nagyon csodálkozunk. De reméljük, hogy jövőben tartandó hazafias ünnepségek alkalmával nem lesznek annyira indolensek. Külömben azok a kevesen akik jelen voltak, jól érezték magukat. Az ünnepi beszédet *Dr. Berkes* Mór ügyvéd a kaszinó igazgatója mondta. Utána még lelkesítő emlékbeszédeket tartottak *Dr. Perczel* Győző, *Dr. Ujházi* Hugó, *Dr. Zsigmond* Ferencz *Bali* Sándor, *Ferencz* Dávid és *Dr. Mandl* Armin, kik mindnyájan nagy hatástértek el. A czigány hazafias dalokat játszott. A társaság vidám hangulatban a késő éji órákban oszlott szét.

A vendéglősök közül *Boronkay* Kálmán vendéglőjében is megünnepezték márczius 15-ét. Ugyazintén *Kátay* Lajos vasuti vendéglőjében is szép közönség gyűlt össze ez alkalommal, hol *Gyenis* Ferencz mondta az ünnepi beszédet. Utána még beszédet tartottak. *Dr. Rakasnyai* Árpád, *Kozáry* Ede és *Farkas* Gyula tanító. *A Zrínyi* vendéglőben *Puskás* Józsefnél pedig tegnap este ünnepelt a polgárság. Természetesen mindenütt társas vacsorával volt egybekötve a hazafias ünnepség. Ez azonban legkevésbé sem ártott az ünnepi hangulatnak mert szívünkben lelkünkben ott ragyogott a hazaszeretet szent lángja, a mely hevített, lelkesített.

— **A népkönyvtár** a városház tanácstermében minden vasárnap d. e. 10 órától 11-ig van nyitva.

— **Tömeges áttérés a magyarosító pap miatt.** Barcsról a következő elég szomorú értesítést halljuk. Van Barcsan egy igazi minden ízében tiszta és jó magyar plebános *Huber* Gyula, aki nem csak hitvallását, de magyar hazáját is rajongásig szereti. Híveit igaz szeretettel magyarosítani óhajtván, szokásba hozta egyházközségénél, — hol a hívek egyrésze bár tud magyarul, németajku — miszerint német nyelvű hitsonoklatot, csak 9-szer tart évenként. Ebbe a meggyes püspök is beleegyezett. De nem úgy a hazafiattlan barcsi németek! Ezeknek nem kellett a sok magyar hitsonoklat; felmentek azután deputációba *Hornig* Károly báró püspökhöz, és kérték a gyakoribb német hitsonoklatok elrendelését. A püspök kérésükre elrendelte, hogy minden harmadik vasárnap, valamint; karácsony, husvét, és pünkösd második napján német szónoklatokat tartsanak. A barcsi németek azonban annyira irtóznak a magyar nyelvtől, hogy még ez sem elégítette ki őket, és most tömegesen áttérnek a Lutheránus vallásra. Az áttértek száma már 185 lelket számlál. Mi azonban *Huber* Gyulának mint igaz magyar lelkipásztornak a magyarság érdekében kifejtett hazafias törekvéseiért szíves köszönetünket nyilvánítjuk, és azt kívánjuk, hogy adjon az Isten a magyar hazának sok ilyen lelkes, derék papot.

— **Függetlenségi és 48-as Kossuth-kör Istvándiban.** Istvándi község hazafias polgárainak tulnyomó része elhatározta, hogy a volt „Polgári olvasó-kör“ alapszabályainak épségben tartásával „Függetlenségi 48-as Kossuth-kör“ czímmel ruházzák fel egyesületüket. Mint lapunknak jelentik, a kör legutóbbi közgyűlésén óriási lelkesedéssel *Kossuth* Ferenczet a függetlenségi párt vezetőjét és *Olay* Lajost a kerület orsz. gyűlési képviselőjét díszelnőknek választotta meg. A díszelnöki okiratokat, melyeket szép kivitelben készítettnek el, legközelebb megfogják küldeni a két megválasztott illusztris férfúnak. Fennevezett kör ugyancsak ma délután ünnepli meg Március Idusát és díszgyűlést tart, melyre *Barla* Szabó János ev. ref. lelkész a kerületi függetlenségi párt elnökét és lapunk szerkesztőjét *Bárvárh* Gyulát a párt titkárát is meghívták, kik szintén beszédet tartanak az ünnepélyen. A mi részünkről is igen örvendünk Istvándi község derék polgárainak hazafisága fölött, amely valóban követésre méltó példa.

— **Lisztkivitelünk Fiumén** át ez év január havában jóval csekélyebb volt, mint a múlt év december havában. Tetemesen esőkent főleg az Angliába szállított mennyiség. A fumei kikötőből elhajózott magyar liszt mennyisége január havában 4725 tonna volt, ami 3900 tonnával kevesebb, mint az előző december hóban és 7140 tonnával kevesebb, mint 1904. januárjában. Az idei mennyiségből 3208 tonna a fővárosi, 1528 tonna pedig a vidéki malmokból való. Az összes kivitel 40 százaléka (4064 tonna) osztrák kikötőből szállított. Angliába mindössze csak 695 tonna, ami negyedfélezer tonnányi csökkenést jelent.

— **Petroleumhiány Oroszországban.** A bakui zavargások következtében — mint az előrelátható volt — Oroszországban nagy petroleumhiány fog beállani. Ez a petrole-

megyünk, föltűnik, hogy a tükör- és képkereteket sem hagyta díszítetlenül a népek örökké alkotó, sohasem nyugvó eleven szelleme.“

Az ablakban illatozó virágok mellé a pásztor virágletrákat faragott, melyek szintén csupa díszek. Egy darab fából lakatokat faragott rájuk nagy türelemmel és biztos kezű ügyességgel. Kérjük elő a borotvatartót. Nem tudjuk kinyitani, mert ördögös zárt faragott rá a pásztor. Egy gombot kell eltoini, azután a fanyelvet oldalt nyomni, a borotvatartót fölfordítani és megrázni, meg kitudja, hogy még mit kell csinálni, míg a borotvatartó fölnyilik. Ilyen gépies zárait találunk a gyufatartókon és tükrökön, melyek a pásztor technikájának leleményességét dicsérik. A sarokban megpillantjuk a pásztor faragta sétatobot. A legtöbbször virágos mezőben kigyó tekeredik körül. Meglep bennünket, hogy a pásztor legtöbb eszközén milyen pompásak azok a népies keresetlen díszítések, melyekből a stíl- és formaérzék finomsága árad le.

A pásztor-faragások valóságos kínesei háza a magy ornamentikának. A magyar díszítő-művészet ezeken keresse a sokat emlegetett magyar díszítő stílt, mert ezek a faragások a magyar nép lelkében fakadtak. A magyar teremtő erő eredeti megnyilatkozásai azok, melyeknek mását a természet egyszerű fia nem látta a mintarajziskolában.

A faragások klaszikus talaja különösen Somogy és Zala. A földbirtokosok, gazdatisztek tehetnek különösen nagy szolgálatot a pásztorművészet tárgyainak összegyűjtésével. Ezekkel az ékes faragásokkal igazoljuk, hogy a magyar művészeti érzékkel megáldott nép, és távol állanak tőle azok a barbárságok, melyeket ellenségeink ellenőrizetlenül olyan sokszor ránk fognak.

Ha a külföldi ember a néprajzi múzeumban látja a magyar pásztor lelkének szép megnyilatkozását, a leleményes pásztor-készleteket, a kincseket erő díszítéseket, bezzeg más véleménye lesz a rablók, zsványok híreben álló, különben pedig tisztességű, alázatos, mindenkit megkövető, viseletökben példás, tisztaságukkal is kiváló pásztor-népről, amely közöl különben a betyárok immár — az aszfaltokra húzódtak.

Figyelemre méltó tárgyak a pásztorok *bárányszoktatói* is. Ezek a háztartási- és gazdasági eszközöknek fából kifaragott kicsinyített utáizatai. A juhász minden tárgyból két darabot farag. A bárányszoktató felpárját a most születet bárány nyakára, másik felpárját pedig az anyabirka nyakára köti. Már most, ha az újszülött bárány elkeverednék, akkor a nyakán lévő pl. balta-alak után keresik azt a birkát, melynek nyakán szintén balta alak van. Így szoktathatják össze az anyát a bárányával. A birkaszoktatók, vagy mint másképp mondják *rovás*-ok faragá-

sánál is nagy ügyességet fejt ki az irni nem tudó juhász. Az irni tudás terjedésével ezeknek a faragásoknak divatja is mulik, mert a pásztor a szoktatók gazdag változatának faragása helyett, lemezekre számot ír, s ezeket köti az állatok nyakára.

A gazdatisztek nagy szolgálatot tesznek a néprajzi múzeumnak, ha ezeket az ügyes faragásokat összegyűjtik, melyekben visszatükröződjenek az illető község jellegzetes használati eszközei.

A pásztor-házakban is kutassunk a lomok között. Itt is sok olyan elvetett tárgyat találunk, melyek változott viszonyokról beszélnek. Ott van például a régi pásztorok kutyáinak nyakán hordott szeges örv. Régente szükség volt erre, mert a vidéken farkasok jártak, a melyek legelőször a kutya nyakába haraptak. A szeges nyakravaló tehát védelmül szolgált. Mióta a farkasok elpusztultak, a lomok közé került az örv is.

Ime egy-egy tárgy miként beszél az idők változásáról.

Az értelmes, természetes eszű pásztorokkal ereszkedjünk beszédbe. Jegyezzük föl a természeti jelenségekre vonatkozó megfigyeléseket, az az ezekre alapított, sokszor frappáns következtetéseiket.

A szíves olvasó érdeklődése olyan dolgokat menthet meg, a melyek révén korszakot jelenthetnek a tudományban, s melyek révén nevét dicsőség övezi.

umhiány tetemes emelkedést idézett elő a a petroleum árakban, mi az érintett néposztályt, különösen Oroszországban erősen nyomja. A helyzet javítása érdekében tehát a varsói petróleumkereskedők beadványnyal fordultak az orosz kormányhoz, melyben kérelmezik, hogy a petroleumhiány idejére, annak vámja függesztessék fel. Ily módon lehetővé tétetnék az osztrák-magyar és román petroleumnak bevitelét.

— **Halálozás.** Kardos Jakabné szül. Schön Anna urnő élete 57-ik évében f. hó 15-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése általános részvét mellett f. hó 17-én délután volt a szigetvári izr. sirkertben. Az elhunytat édes atyja Schön Lázár, valamint férje Kardos Jakab és gyermekei: Irén és Gyula azonkívül a széleskörű rokonság gyászolják.

— **Kivándorlás a nyomor miatt.** Nagyon is sajnálatos esetről értesülünk. Ugyanis Paál Zoltán Drávaszentmárton község derék jegyzője egy kérvényt nyújtott be a barsi járás főszolgabírájához, amelyben szomorúan eseti 78 ember nyomorát, kik a mult évi nagy szárazság miatt, mely minden termésüket elpusztított, most éhínséget szenvednek. Paál Zoltán jegyző nevükben arra kéri a főszolgabíró, hogy a nyomorban szenvedőknek eszközölne ki vagy pénzbeli állami segílyt, vagy vetőmagvakat, mert ellenesetben a nép annyira el van keseredve, hogy elhatarozták magukat 3-4 holdas birtokuk eladása után Amerikába kivándorolni. Reméljük, hogy mielőbb segítenek a nyomorgó népen.

— **Nem Csáki szénája.** Régi anekdóta az, hogy Csák Máté a hatalmas főúr és nagybirtokostól a szalmát mindig ellopták a község lakói. De Csák Máté halála után a dominium új tulajdonosától is elkezdtek hordani az atyafiak a szalmát, de aztán így figyelmeztette őket az új gazda, hogy: Hej atyafiak ez nem Csáki szalmája! Az az, ha eddig szabad lopás volt, — de többé nem lesz. Azért ujtottuk fel e kis epizódot mert az alábbi eset hasonló hozzá: Már 10 év óta, hogy Légrádi János hatvani jómódu polgárnál örökbe van az öreg Lány János leánya, sőt az öreget is kegyelemből ott tartják, — amiért egy kissé dolgozgat. Lány János ügylátszik, nagyon szíven viseli kegyelme érdekében, mert lopásra is fanyalgott. Saját vallomása szerint f. hó 16-án is szokás szerint az istállóban a jószág mellett hált, de takarmány hiány lévén, a lovak nem igen akarták az eléjük dobott szalmát ropogtatni, hanem nagyon rugdaloztak és az öreg nem alhatott. Ekkor jó ötlete támadt. Fogta a létrát és ellátogatott a gróf Festeletű Samu uradalmához, hol a kerítésen áthatolt és kétszer rakodott meg jó illatos szénával, amit majd szívesen esznek meg a lovak s ő meg nyugodtan alhatik. De midőn a létráért vissza ment, rajtvesszett, mert Fekete István béres-hajdu elcsipte és feljelentették a bíróságnál. Eredeti az öreg Lány védekezése a bíróságnál, mely szóról-szóra ez: Tekéntetős uram! Azt mindig hallottam, hogy a községbe a többiek is az uraság szénájából szoktak vinni, hát én nem gondutam, hogy abbú baj lösz.

— **Néprajzi Kincseink Gyűjtése** ezim alatt Sági János a Balatoni Múzeum öre, a Keszthelyi Hírlap s. szerkesztője 60 oldalas füzetet irt, melyet a Balatoni Múzeum Egyesület adott ki. Az érdekes füzet szakér-

telemmel, lelkesedéssel buzdít a néprajzi kincsek megbeesülésére és gyűjtésére. A füzetet Tóth Béla-nak a *Pesti Hírlap* mult kori tárczája nagy elismerésben részesíté. Azoknak, a kik a Balatoni Múzeum hazafias ezélját gyűjtésükkel felkarolni akarják, az egyesület a füzetet díjtalanul küldi meg. A füzetből egyrészt a mai számunkban közlünk, s ezuton is fölhiujuk olvasóink figyelmét az állami felügyelet alatt álló, szép jövő elé néző intézmény pártfogására.

— **II. Országos borvásár Budafokon.** A Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők országos Szövetsége, mely a borvásárokat hasznos intézményét nálunk meghonosította, a II. országos borvásárt Budafokon rendezi. A szövetség lelkes felhívást intézett bortermelőinkhez, hogy eladó boraik mintáival részt vegyenek ezen vásáron, melyre az összes magyarországi és ausztriai borkereskedők és a németországi és svájci borkereskedő cégek legtekintélyesebbjei meghívtak. Az összes bejelentések s tudakozódások a Magyarországi Bortermelők és Borkereskedők Országos Szövetsége címére (Budapest, VI. Andrásy-ut 23.) a mintaküldemények pedig „Borvásár-bizottság címére“ Budafokra küldendők.

CSARNOK.

A japán mesékből.

A holdistennő.

A hold befejezte éjjeli vándorutját az égboltozaton és amint a nap a horizont fölé emelkedett; nyugalomra tért. A lég bájos Istennői, kiknek az volt a feladatuk, hogy a holdat utjában kísérik szinten vele tértek nyugvóhelyükre. Egyikük azonban letekintett a földre, a parasztkunyhók szalmafedte háztetőire, a kaméliákra a magas pálmára, a karesu bambuszra, melynek kedves lombjai oly lágyan inogtak a langy szellőben. Boldog békességben terült el előtte a csendes vidék. Az istennő pillantása végigsuhant a tenger tündöklő hullámai fölött, a kagylófedte partokon, amelyek a habok fehérre omolva törtek szét. És mikor mindezeket látta, végtelen vágy fogta el ebben az átlátszó habokban megfürödni. Leboesátkozott a kéklő lég-ürből a szellő szárnyain és leért a csillogó partzegélyre. Gyorsan leveté lengő, szárnyas öltözékét és boldogan merült a langyos vízbe. Mint gyöngyök peregtek le habtestéről a vizeseppek és nem fáradt ki hullámokból való enyelgő játékában. A hömpölygő habokban majd elmerült, majd kiemelkedett és vígan csapkodta a vizet maga körül.

Egyszerre csak azt vette észre, hogy egy halász közeledik a tenger széléhez, és kíváncsian szemléli a homokon heverő öltönyt. Nagy vigyázattal emel fel és bámulva tapintgatta meg. Végre felkapta az egészét, és elindult vele, de akkor a holdtündér kétségbeesetten felsikoltott és a halász megrettenve állott meg.

— Mit akarsz, kiáltá aggodalmában a tündér, hová viszed szárnyas öltözékemet? Anélkül nem tudok repülni. Add vissza, óh add vissza nekem.

Az ember azonban így felelt:

— Nem, ez a ruha nagyon különös.

Ilyent én még sohse láttam. Elviszem a templomba és Kivannon-nak, a virágok istennőjének ajánlom föl.

A tündér tanácstalanul állott ott, karjait könyörögve emelte föl az égboltozat felé és rimánkodott: „Ó szellő, jöjj, vigy fel a csillagvilágba, ti pillangók emeljetek fel szárnyaitokon, ti madarak jöjjetek segítségemre.“

A szellő, a pillangók és a madarak azonban nem hallották forró esdeklését és a szegényke segély nélkül, elhagyottan állott a parton, oly határtalanul távol az ég birodalmától. Akkor könnyekbe tört ki és mikor a halász látta, hogy milyen szívzaggatón sir, szíve meglágyult.

— Odaadom hát a szárnyaidat, hogy visszatérhess tiedhez, és ne kellessen örökké itt maradnod a földön.

A tündér örömpesve szedte magára öltözékét, felemelkedett lassan a part homokjáról és mindig feljebb-feljebb szállt. Csodálattal eltelve tekintett föl a halász és nemsokára csak hosszú, fátolszerű uszályt látta, amint a Fuji hófödte oramai felett lebegett és tűnt el a napsugárral átítatott tiszta léghen, az elérhetetlen messzeségben.

A halász azonban elbeszélte mindenkinek, amit látott és a holdistennő emlékére azon a helyen, hol a földre szállt, nemsokára oltárt emeltek. Ez a Minattoi templom mely a Surugai parton áll.

KÖZGAZDASÁG.

□ Hányadrészét képezze a rét a gazdaság területének.

A rétek igen fontos részét képezik gazdaságainknak, különösen oly vidéken, a hol a takarmánynövények szántóföldi termelése ninesen elterjedve s így a talajerő fentartása egyes egyedül a rétek termésére van bázizva, vagy legalább is a trágya jelentékeny része ezek termése után származik. Hogy hányad részét képezze a rét a gazdaság termőterületének, arra egyenes feleletet adni nem lehet, mert az mindig a rétek minősége, az állattartás és állattenyésztés kiterjedtsége és a takarmánynövények szántóföldi termelésének aránya szerint változik. Oly gazdaságokban, a hol a takarmánynövények nem, vagy csak igen kis mértékben termelnek mint pl. kisdzdaságokban, a rétek területe a gazdaság összes termőterületeinek $\frac{1}{4}$ részét képezheti, míg a hol ezen növények termelése felkaroltatik, ott az arány szorososan meg nem állapítható.

Általában igen kedvezőnek mondható — takarmányt nem, vagy csak nagyon mérsékelt mennyiségben termelő gazdaságokban — a talajerő fentartásának szempontjából az az arány, a midőn a rét az összes termőterületnek felét, kedvezőnek, ha $\frac{1}{3}$ -át és kedvezőtlennek, ha $\frac{1}{5}$ -öd- $\frac{1}{7}$ -ed részét képezi.

A rétek kiterjedése mindig attól legyen függővé téve, hogy vajjon az annak hagyandó területék jó réttalajok-e vagy sem, a melyekről már eleve is megvagyunk győződve, hogy mint ilyen területek szolgáltatják a legnagyobb jövedelmet. Réttalajoknak a mé-

lyebb fekvésű területek felelnek meg leginkább, mert ezek rendszerint nedvesebb, üdebb talajok, a melyek a szárazságtól kevesebbet szenvednek. Ha ilyen területekkel rendelkezünk, czélszerű lesz azokat rétekké alakítani át, mert egy megfelelő talajjal bírót nagyobb jövedelmet szolgáltat mintha azon területet szántóföldi termelésre használjuk. Azonban ezen nagyobb jövedelem elérésének szempontjából megfelelő ápolásban és gondozásban kell részesíteni rétjeinket, mert a talaj termőképessége egymagában még nem elegendő biztosíték, így pl. a rétek rendszeres boronálása, trágyázása, káli és foszforsavtartalmú műtrágyákkal mind feltétlenül szükségesek, ha nagyobb termések elérését czélozzuk. Ezekről van első sorban függővé téve azon kérdés, hogy hányad részét képezze a rét a gazdaság összes termőterületeinek, mert egy jól kezelt rét mindig jóval több termést szolgáltat s így sokkal kisebb területen termelhető a szükséges takarmány, mint ha rétjeinket nem gondozzuk kellően.

Szerkesztői üzenetek.

S. A. Budapest. Köszönettel vettük. Jönni fog. Üdvözlöt.

F. D. Helyben. Mi péntek délig vártunk. Azonban csak este kaptuk kézhez, a mikor már a referádát a nyomdába adtuk. Ennélfogva sajnálatunkra nem közölhetük, no meg azért sem, mert nagyon hosszú lére van eresztve. Máskor előbb és rövidebb dolgokat ha jök, szívesen fogadunk.

Sz. E. Ennél jobbat is tud ön írni. Ezt nem közöljük.

D. M. Szeged. Az előfizetést köszönjük. A lapot pontosan küldjük.

Gabona-piacz.

Fuchs A. Fia gabona keresk. jelentése szerint
Arak a legujabb jelzés szerint 100 kgr.
ként értetődnek.

Szigetvár, 1905. márczius 17-én.

Buza	uj	—	K. 18	80	19	—
Rozs	„	„	15	80	16	—
Árpa	„	„	14	—	14	50
Zab	„	„	13	60	14	—
Tengeri	„	„	14	80	15	20
Bükköny	„	„	20	—	—	—
Bab	„	„	—	—	—	—

Kiadja a szerkesztőség.

535

1905. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szigetvári kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Délsomogyi takarékpénztár és társai végrehajthatóknak Gaál Kálmán illetve Gaál Juli végrehajtást szenvedő elleni viszárvetés a szigetvári kir. járásbírósa területén lévő a hatvani 213 sz. tjkv-ben A I. alatt felvett I—9 sorsz. ingatlanokra viszárvetést 7953 koronában ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1905 évi április hó 3-ik napján délelőt 1/2 10 órakor Hatvan községben a bíró házá-

nál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alólis eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 375 kor. 70 fill. készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42.§-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szigetvár 1905. évi február hó 21 n.

A szigetvári kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Vásárhelyi
kir. albiró.

Előszéna eladó

circa 50 métermázsas.

Bővebbet

a mozgói plébánián.

Hölgyek figyelmébe!

Van szerencsém Szigetvár és vidéke n. é. hölgyközönségét értesíteni, hogy a tavaszi idényre raktárra hoztam **Páris, Bécs és Budapest** legujabb női és gyermek kalap modeljeit, melyeknek megtekintésére a n. é. hölgyközönséget tisztelettel meghívom

Kohn Katicza

divatárúsnő

PÉCS Széchenyi-tér.

Hirdessünk
a „Délsomogy“
lapban,
ha czélt óhajtunk elérni hirdetésünkkel.

Égetett mész

métermázsánként a helyszínen 1 kor. 60 fillér, a Vasúthoz szállítva 1 kor. 70 fillérért kapható.

Vidéki megrendeléseket elfogad

Klein Dávid Pécs

Pajta utca 1. sz.

(Mészkemence Bányateleputon).

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt közönégnek becses tudomására hozni, hogy vasárnap azaz Márczius 19-dikétől kezdve s azontul minden nap az Étteremben és Kávéházban a **kőbányai Drecher-féle Király-sört** fogom kimérni.

Tisztelettel

Beck Dániel.

Fischer és Polgár

ékszerész

PÉCSETT.

Széchenyi-tér Takarékpénztári palota.
Telefon szám 46.

Ajánlja nagyválasztéku raktárát ékszerekben, zseb és falórakban valódi és china-ezüstdisztárgyak és evőeszközökben.

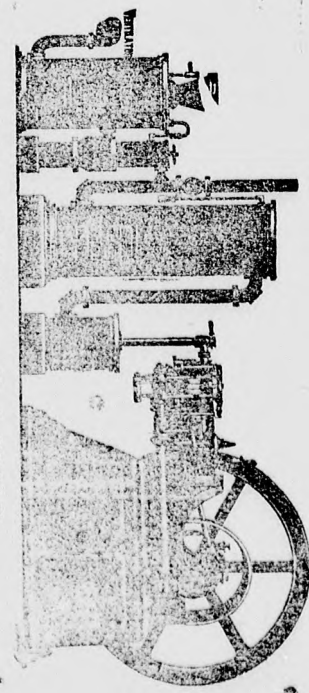
Optikai látszerek

és amatőrök részére **fényképezési gépek és kellékek** az első gyárak gyártmányából.

Javítások: az összes e szakmához tartozó cikkek-nél olcsón és gyorsan eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések figyelmes és gyors lebonyolítása.

Eredeti **OSERS** és **BAUER** motorok
• **PUDAPEST, VI. Podmaniczky-utca 18.**
Motorgyár és vasúttároló: Pécs.
Benzin- és petróleum-motorok és loconeművek, szivó-gáz-motorok
2-3 fill. fizetési feltételek. — Előszámla
gyártmány. — Költsegetés és árjegyzék ingyen.

Tavaszi Ujdonságok!

Óriási választék a legújabb ruhakelmék, selymek és diszekben.

Minden háztartásban nélkülözhetlen!

Magnás vászon és Angol fonál

kizárólagos eladási jog.

Deutsch Dávid fia

divatruházában

SZIGETVÁROTT

(Takarékpénztár épületben.)

Égészen ingyen!

Zománcozott edényt nem kapunk zölabost és 6 főzöfazékokat különféle nagyságban 12 darabot 1 frt. 75 kr. ért. én szállíthatok. *Ingyen* csomagolás utánvétel mellett. *A többi tárgyak feltűnő olcsó árban.* Arjegyzéket ingyen küldök.

KOHN gyári raktára Budapest, VI. Csengeri-u. 51.

Szőlővessző eladási hirdetés.

Mélt. báró Biedermann Rezső ur szentegáli uradalmához tartozó szentmártoni gazdaságában következő amerikai szőlő vesszők és ojtványok kaphatók:

Rip. portalis alanyra ojtott Olasz rizling sima zöldojtvány:

I. rendű válogatott igen erős ezrenként 100 K.
II. „ valamivel vékonyabb „ 50 „

Rupr. metallica alanyra ojtott Olasz rizling sima zöldojtvány:

I. rendű válogatott igen erős ezrenként 100 K.
II. „ valamivel vékonyabb „ 50 „

Rip. portalis gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
II. „ 20 „

Rupr. metallica gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
II. „ 20 „

Rupr. monticola gyökeres vessző:

I. rendű 40 K.
II. „ 20 „

Rip. portalis sima vessző I félmillió:

I. osztályú válogatva ojtásra alkalmas 20 K.
II. „ „ 10 „

A vesszők minden betegségtől mentesek. Faj tisztaságokért felelősséget vállal az uradalom.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

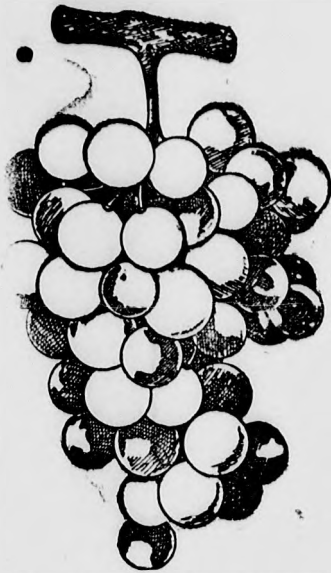
Valkó József

uradalmi kasznár

Posta, vasút és távirtda állomás
Almamellék.

„Milleniumtelep“ Nagyősz.

Legolcsóbb árak!

Legolcsóbb árak!

Szép és tartós szőlője

csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, a mely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

RÓZSAFÁK

A legnemesebb fajokban Thuják, többször átültetett szép példányok, gömbkacézfák, gulyaalaku Buxusok, tarkalevelű Jávorfák (acer Negudó fál. var.) többször átültetett gesztenyefák, különféle szépvirágu diszbrokrok, dushövésű Vadszöllő lusztházak és csunya falak betuttatására, különféle évelő növények melyeknek gyökere a legszigorubb telet is kiálja. Továbbá ajánlhatom Cactusz-györgyike gumóimat, gladiólus hagymákat, Crozi Canna gumóimat (hajtatva) gyökeres Rem. szegfű dugványok csoportok kiültetésére kiváló fajú Pelargonium (muskátlí) árvácskák, Belisperenis, Nefejejts, különféle konyhakerti palántákat, u. m. édes-paprika jeles faj paradicsom, stb. különféle szép nyárivirág palántákat. Valamint szőnyegágyak díszítésére a legszebb, s különböző színű szőnyeg-palánták a lehető legolcsóbb árért kaphatók

GYENIS LAJOS

műkertésznél

SZIGETVÁR.

Alapított 1867.

Angster József és fia

pécsi, kalocsai, győri és kassai székes-egyházak orgona-építője

Orgona- és harmonium-gyár PÉCSETT.

Két arany, egy ezüst és egy nagy milleniumi éremmel kitüntetve.

Ajánljuk kitűnő hangú és erős szerkezelű crescendo orgonáinkat.

— Különösen a legújabb **légnymatu** (pneumatical) rendszer szerint épült orgonáinkat, rendkívül könnyű játékmód és regisztrálás mellett még azon nagy előnnyel is bírnak, hogy a templom nedvessége nincs befolyással reájuk.

Legjobban bizonyítja műveink jóságát hogy üzletünkben 400-nál több új orgona mű került ki.

Raktáron kitűnő hangú harmoniumok minden nagyságban 155 koronától 1000 kor-ig

Mindenemű javításokat, hangolásokot és átépítéseket olcsón elvállalunk.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldünk.

Köhögés, rekedtség, és hurut ellen

nincs jobb a

RÉTHY-féle

pemetefü cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-felét kérjünk, mivel

sok haszontalan utánzata van.

I doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-felét fogadjunk el!

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Oscsodál Gusztáv czégnél Szigetváron.